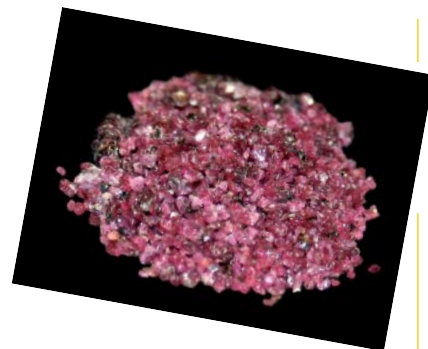

Månedens mineral

- korund

Af geolog Ulla V. Hjuler, *GeologiskNyt*

I januar 2007 påbegyndte Geologisk Museum en ny udstillingsrække under navnet "Månedens mineral". Hver måned kan man således glæde sig over nye, spændende stykker, som ikke findes i museets permanente udstilling.

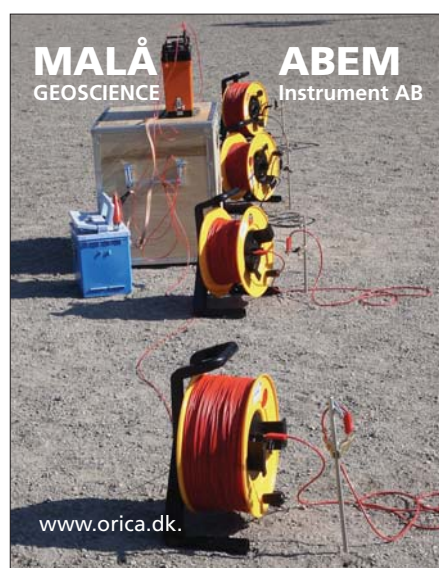
Geologisk Museum har altid haft en fortræffelig samling af flotte mineraler fra hele Verden – en samling der stammer helt tilbage fra 1600-tallet. Bl.a. er der en unik samling af sølv fra Kongsberg-minen (beliggende sydvest for Oslo i Norge), og museet besidder i øvrigt en meget omfattende samling af Grønlandsmineraler, der bringer museet blandt Verdens førende inden for dette område.

Krystallografi

Udover den permanente udstilling, der primært er systematisk anlagt, findes der også et "nørderum", kunne man næsten kalde det, hvori der gås i dybden med krystallografien, dens forfædre – heriblandt Nicolai Steno

Gul safir fra Mogok, Burma. Krystallen er ca. 5 cm høj. Øverst et foto af små rubiner fra Fiskensæset, Grønland. (Fotos: Morten L. Hjuler)

www.orica.dk.

Dyno Nobel Danmark A/S
Tel.: (+45) 43451538

(på dansk Niels Stensen), og forskellige metoder til bestemmelse af mineraler som fx goniometret.

Særudstillingen

GeologiskNyt har kigget nærmere på korundudstillingen, der er præsenteret i to

montrer uden for rummet med den permanente mineraludstilling.

Korundgruppen dækker over varieteterne *rubin* og *safir*. Rubin er den røde varietet – dens røde farve skyldes krom og de rødbrune farver jern. Varieteten safir indbefatter alle andre farver, dvs. den kendte blå (der

Udvalgte egenskaber

Kemi: Al_2O_3
Krystallografi: Trigonal. Bipyramider, tøndeformede krystaller
Hårdhed Mohs: 9
Massefylde: $4,0 \text{ g/cm}^3$
Streg: Hvid
Spaltelighed: Ingen
Farve: Rød, blå, gul, grå, grøn, farveløs
Brud: Muslet og ujævnt

Transparens: Transparent, translucent, opak
Andet: Indeslutninger af rutilnåle kan give ophav til en specielt skattet lyseffekt – en sekstakket stjerne, stjernesafirer og stjernerubiner
Forekomst: Bl.a. Sri Lanka, Burma, Thailand, Norge, Grønland, Australien, Indien, Tanzania

Safir fra Peixe, Goiás, Brasilien. (Foto: Morten L. Hjuler)

skyldes titan) samt gule, grønne, farveløse, violette og grå farver. Anvendes navnet *safir*, er det underforstået, at der er tale om den blå varietet. Andre safirer er *fantasisafirer* og betegnes med deres farve, fx gul safir.

Det er vanskeligt at fremhæve nogle stykker frem for andre i denne udstilling, men en ny erhvervelse købt på årets München-messen med henblik på denne udstilling, fortjener dog lige et par ord med på vejen. Der er tale om en fantasisafir (se foto) fra Mogok i Burma. Den flotte gule safir er ca. 5 cm høj; tilsyneladende er den blevet forstyrret i væksten og er vokset "skævt" i den øverste tredjedel i forhold til den nederste del. Får man den i hånden, vil man bemærke, at den virker tung trods den kemiske sammensætning Al_2O_3 . Dette skyldes, at krystalstrukturen kan betegnes som tilnærmelsesvis hexagonal tættest kuglepakning – altså en meget tæt struktur.

Udstillingen rummer mange fine stykker fra hele Verden. Faktisk skal man ikke længere væk end til Norge for at finde rubiner.

Månedens mineral er virkelig et besøg værd, og interesserede kan godt begynde at glæde sig til januar, hvor der står *pyroksen-gruppen* på programmet!

Tak til Ole Johnsen for faglig bistand. ■

Rubin fra Arendal i Norge. (Foto: Morten L. Hjuler)

Månedens mineral 2007-2009

01.2007 Kvarts	01.2008 Pyroksengruppen	01.2009 Topas
02.2007 Gips	02.2008 Fluorit	02.2009 Epidot
03.2007 Zeolitgruppen	03.2008 Beryl	03.2009 Dioptas
04.2007 Baryt	04.2008 Anhydrit	04.2009 Eudialyt
05.2007 Apatitgruppen	05.2007 Galenit	05.2009 Staurolit
06.2007 Granatgruppen	06.2007 Diamant	06.2009 Hæmatit
07.2007 Calcit	07.2007 Antimonit	07.2009 Sphalerit
08.2007 Guld	08.2007 Spinelgruppen	08.2009 Feldspatgruppen
09.2007 Grafit	09.2007 Sølv	09.2009 Glimmergruppen
10.2007 Zirkon	10.2007 Pyrit	10.2009 Amfibolgruppen
11.2007 Korund	11.2007 Halit	11.2009 Chalcopyrit
12.2007 Kryolit	12.2007 Olivin	12.2009 Turmalin

RGS90

RGS 90 A/S | Selinevej 4 | 2300 København S | Tlf.: 32 48 90 90 | E-mail: rgs90@dsvm.dk

- Rensning af forurenede jord
- Kartering af jord
- Håndtering af overskudsjord
- Genanvendelse af bygge- og anlægsaffald
- Genanvendelse af slagger

en del af **DSV Miljø** koncernen